

Aleg. 6

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych, tudzież o organizacyi krajowej służby dozorców melioracyjnych.

Wysoki Sejmie!

Reaktywowany uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 21. listopada 1890. krajowy kurs praktyczny dla wykształcenia dozorców melioracyjnych kończy w roku bieżącym swe pierwsze triennium. Wydział krajowy pozwala sobie zatem zdać sprawę przed Wysokim Sejmem z wyniku nauki ostatniego roku szkolnego, tudzież kosztów utrzymania kursu, a zarazem przedstawić wniosek co do organizacyi tego działu służby kultury krajowej.

I.

Zgodnie z postanowieniem §. 3. statutu organizacyjnego odbyła się nauka teoretyczna na ostatnim (trzecim) roku pierwszego triennium kursu dozorców melioracyjnych w czasie od 1. grudnia 1892. do końca marca 1893., praktyka zaś w polu do końca listopada r. b.

Pod kierunkiem starszego inżyniera biura melioracyjnego Józefa Jankowskiego udzielali w tym roku nauk teoretycznych następujący docenci:

- 1) języka polskiego adjunkt conceptowy Wydziału krajowego Marcei Białobrzęski;
- 2) rachunków inżynier-adjunkt kraj biura melioracyjnego Stanisław Szczepanowski;
- 3) geometryi inżynier-adjunkt Antoni Biegański;
- 4) rolnictwa referent spraw rolniczych w Wydziale krajowym Zygmunt Strusiewicz;
- 5) miernictwa inżynier-adjunkt Paweł Dyrdoń;
- 6) ludownictwa lądowego inżynier-asystent Dyonizy Howarth;
- 7) budownictwa wodnego inżynier-adjunkt Michał Kornella;
- 8) hydrotechniki rolniczej starszy inżynier Tadeusz Sikorski;
- 9) ustawodawstwa wodnego wice-sekretarz Wydziału krajowego Leopold Brąglewicz.

Dla odbycia praktyki letniej przydzieleni zostali uczniowie w liczbie 17 (jak w roku poprzednim), częścią do robót publicznych, częścią zaś do wykonania melioracyj prywatnych dla nabycia wprawy w drenowaniu, a mianowicie: jeden do regulacyi Kisieliny, dwóch do regulacyi Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca, dwóch do regulacyi Krzemienicy, czterech

do obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim, jeden do osuszenia bagien Oleskich, siedmiu zaś do melioracyj prywatnych (2 w okręgu ekspozytury Krakowskiej, 1 w okręgu Tarnobrzeskim, 3 w okręgu Lwowskim, a 1 w okręgu Kołomyjskim).

Alegat 1. Jak w załączonym % wykazie uwidoczniło, był postęp uczniów w naukach teoretycznych następujący:

u 1 ucznia celujący, u 4 uczniów bardzo dobry, u 8 uczniów dobry, a u 4 uczniów dostateczny.

W robotach praktycznych wykazało: 7 uczniów postęp celujący, 4 bardzo dobry, 5 dobry, a 1 dostateczny.

Wynik nauki teoretycznej, zakomunikowany Rządowi, przyjęło Wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 12. listopada 1893. l. 12.985 z zadowoleniem do wiadomości, a zarazem poleciło wyrazić uznanie Dyrektorowi kraj. biura melioracyjnego Andrzejowi Kędziorowi, jako prowadzącemu nadzór, i nadinżynierowi Józefowi Jankowskiemu, bezpośrednio kierownikowi kursu.

Koszta utrzymania kursu w r. 1893. przedstawiają się następująco:

I. Płace nauczycieli.

1. Remuneracja kierownika kursu	80 zł. — ct.	
2. Remuneracje 9 docentów	1 096 „ — „	1.176 zł. — ct.

II. Koszta administracyjne.

3. Zakupno sprzętów	19 zł. 64 ct.	
4. Obsługa sali wykładowej	70 „ — „	89 zł. 64 ct.

III. Utrzymanie uczniów.

5. Stypendya 10 uczniów w czasie 4 miesięcznej zimowej nauki teoretycznej po 25 zł. miesięcznie	1.000 zł. — ct.	
6. Zapomogi uczniów nie pobierających stypendyów	215 „ — „	
7. Koszta instruowania uczniów w drenowaniu .	83 „ 95 „	1.298 zł. 95 ct.

IV. Potrzeby naukowe.

8. Przybory naukowe i rysunkowe	109 zł. 31 ct.	
9. Zakupno przyrządów, narzędzi roboczych, wzorów i modeli	675 „ 05 „	784 zł. 36 ct.
Suma wydatków		3.348 zł. 95 ct.

Dochody kursu w r. 1893. wynosiły:

1. Dotacja Wysokiego Sejmu	2.500 zł. — ct.	
2. Zasiłek Wys. c. k. Ministerstwa rolnictwa .	1 000 „ — „	
Razem		3.500 zł. — ct.

Porównanie dochodów z wydatkami wykazuje za rok 1893. z a oszczędzenie w kwocie . . . . . 151 zł. 05 ct.

Preliminarz wydatków kursu na rok 1894., przedstawiony w sprawozdaniu Wydziału krajowego z d. 11. kwietnia 1893 l. 10.923 (alegat 101 do stenograf. sprawozdań sejmowych z r. 1892—93) wykazuje potrzebę 4 500 zł. w. a., t j. o 1.000 zł. więcej niż w pierwszym trzyleciu, a to ze względu na zwiększoną liczbę stypendystów, która w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. maja 1893 l. s. 824 ma być podwyższoną z 10 na 15.

Połowa tego zwiększonego wydatku będzie pokrytą w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 12. kwietnia 1893. l. 5.031 z c. k. skarbu państwa, druga zaś połowa z funduszu krajowego, tak, iż fundusz krajowy przyczyni się do kosztów utrzymania kursu kwotą 3 000 zł. w. a., skarb państwa zaś kwotą 1.500 zł. w. a.

II.

Z uwagi, że w roku bieżącym ukończyło przepisaną naukę trzyletnią 17 uczniów kursu, którzy w ciągu nadchodzącej zimy przystąpią do złożenia egzaminu głównego w myśl §. 13. statutu organizacyjnego, Wydział krajowy pozwala sobie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi projekt organizacji służby dozorców melioracyjnych, na wzór podobnej instytucji istniejącej we Węgrzech, ażeby wykształconych znacznym nakładem pracy i kapitału uczniów kursu stale utrzymać w zawodzie dozorców melioracyjnych.

Ponieważ w ciągu przyszłego roku ukończonych zostanie kilka krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych, dla których konserwacyi osobne ustawy krajowe mają być wydane, Wydział krajowy uważał za wskazane organizacją tą objąć także służbę nadzorczą konserwacyi robót publicznych, w myśl powołanego wyżej sprawozdania z d. 11. kwietnia 1893 l. 10.923, które Wysoki Sejm uchwałą z d. 9. maja 1893 przyjął do wiadomości.

Przy wypracowaniu tego projektu organizacji zużytkował Wydział krajowy doświadczenia zebrane w Wielkiem Księstwie Badeńskiem i na Węgrzech, o ile zaś chodzi o ustanowienie służby nadzorczej dla konserwacyi publicznych robót melioracyjnych, zaakceptował postanowienia wydane przez Wysoki Sejm dla konduktorów drogowych.

Stan tej sprawy w wymienionych krajach przedstawia się następująco:

1. W Wielkiem Księstwie Badeńskiem, gdzie Rząd kształci dozorców w podobnej szkole, jak we Węgrzech i w Galicyi, istnieją trzy kategorie dozorców melioracyjnych: pomocnicy dozorców (uczniowie), dozorczy melioracyjni i starsi dozorczy melioracyjni.

a) Pomocnicy dozorców otrzymują wynagrodzenie dzienne od 1 marki 70 fenigów do 2 marek 30 fen.;

b) Dozorczy melioracyjni rozpoczynają płacą dzienną 3 marek, starsi zaś pobierają nadto dyety (na utrzymanie w czasie zajęć w polu i nocleg) po 2 marki 70 fen.; po dłuższej służbie otrzymują dozorczy oprócz płacy dziennej (3 marki przez cały rok), tudzież dyet (2 marki 70 fen. za czas zajęcia w polu) jeszcze stałą płacę od 200 do 1.000 marek;

c) Starsi dozorczy melioracyjni są stałymi urzędnikami państwowymi, pobierają płace i dodatki na mieszkanie według VI. rangi i mają prawo do emerytury, pensyj wdowich itp.

Wszystkie pobory dozorców wypłaca w Wielkiem Księstwie Badeńskiem kasa państwowa, od stron zaś i przedsiębiorstw melioracyjnych ściągane są tylko dyety dozorców.

2. We Węgrzech pobierają:

a) Uczniowie szkoły podmajstrzych melioracyjnych w Koszycach za czas robót w polu wynagrodzenie dzienne w kwocie 1 zł. i utrzymanie, lub w miejsce utrzymania dyety po 60 ct., oprócz zwrotu kosztów podróży;

b) Dozorczy wynagrodzenie w kwocie 1 zł. 20 ct. dziennie i całe utrzymanie, lub 2 zł. dziennie bez utrzymania (60 zł. miesięcznie), oprócz zwrotu kosztów podróży.

Za czas od 1. kwietnia do końca listopada pobierają dozorczy regularną płacę dzienną i za te dni, w których nie są zajęci przy robotach w polu, za czas zaś czterech miesięcy zimowych (od 1. grudnia po koniec marca) płacę 200 zł. (50 zł. miesięcznie).

Dla zabezpieczenia dozorców stałych emerytur, a wdowom i sierotom po dozorcach stałych rocznych zapomóg, ustanowiło węgierskie Ministerstwo rolnictwa oddzielny fundusz emerytalny, do którego wpływają:

a) opłaty dozorców (jednorazowa kwota 54 zł., płatna w 18 ratach miesięcznych, tudzież datki coroczne po 24 zł., płatne w ratach miesięcznych po 2 zł.);

b) procenta od kapitałów na ten cel ofiarowanych;

c) kary pieniężne ściągane z dozorców;

d) datek państwa.

Dozorcy otrzymują po 30 latach służby pełną emeryturę, po 10 zaś latach służby 40% emerytury.

Bliższe szczegóły co do stałych rocznych zapomóg wdowich i sierocińskich zawiera alegat sprawozdania Wydziału krajowego z d. 5. września 1890 l. 38.497 (aleg. 49. stenograficznych sprawozdań sejmowych z r. 1890).

Licząc się ze stosunkami finansowymi kraju, proponuje Wydział krajowy skromniejsze wynagrodzenie i dyety dla dozorców melioracyjnych, aniżeli to ma miejsce w Wielkiem Księstwie Badeńskiem i na Węgrzech, oraz dwa stopnie dozorców, mianowicie:

1) dozorca melioracyjny miałby pobierać wynagrodzenie roczne 360 zł. w. a. (30 zł. miesięcznie, a 1 zł. dziennie);

2) starszy dozorca melioracyjny, wynagrodzenie roczne w kwocie 540 zł. (45 zł. miesięcznie, a 1 zł. 50 ct. dziennie).

Za czas zajęcia przy robotach w polu pobierałby tak dozorca, jak i starszy dozorca oprócz zwrotu kosztów podróży w wysokości oznaczonej dla sług krajowych dyety w kwocie 50 centów dziennie, lub w miejsce tego mieszkanie i utrzymanie.

Pobory dozorców (płacę, kosztą podróży i dyety) miałyby pokrywać strony interesowane, t. j. odnośne fundusze budowy i właściciele gruntów, podejmujący roboty melioracyjne (w myśl §. 10. uchwalonej przez Wysoki Sejm instrukcyi służbowej dla biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym); natomiast płace dozorców melioracyjnych, przeznaczonych do wykonywania melioracyi prywatnych za czas, kiedy ci dozorczy nie są zajętymi w polu, lecz pomagają inżynierom w czynnościach biurowych, pokrywałby fundusz krajowy z dotacyi przeznaczonej na utrzymanie dozorców drenarskich przy ekspozyturach.

Co się tyczy służby nadzorczej do konserwacyi publicznych robót melioracyjnych, Wydział krajowy proponuje ustanowienie oddzielnych konduktorów melioracyjnych na wzór krajowych konduktorów drogowych z tą odmianą, że miałyby być utworzoną tylko jedna ranga konduktorów melioracyjnych z płacą roczną 600 zł., dodatkiem rocznym na mieszkanie 100 zł., ryczałtem rocznym na objazdy w kwocie 100 zł. i prawem do trzech pięcioleci po 50 zł. w. a. W ten sposób wynosiłyby roczne pobory konduktora melioracyjnego (bez ryczałtu na objazdy) 700 zł., podczas gdy te same pobory konduktorów drogowych wynoszą od 575 zł. do 900 zł. w. a. Pobory konduktorów melioracyjnych miałyby pokrywać odnośne fundusze konserwacyjne publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych.

Przyjęcie na dozorcę melioracyjnego byłoby zależnem od ukończenia krajowego kursu praktycznego dozorców melioracyjnych i złożenia z dobrym skutkiem egzaminu głównego; rangę starszego dozorczy melioracyjnego otrzymaliby dozorczy, odznaczający się znajomością rzeczy i gorliwością w służbie po kilkoletniej praktyce; na posadę zaś konduktorów byłiby powoływany tacy starsi dozorczy zaufania godni, którzy posiadają odpowiednią inteligencyę, oraz potrafią samodzielnie prowadzić kancelaryą i rachunki.

Liczba konduktorów i dozorców zależną będzie od ilości ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych, oraz rozmiarów wykonujących się melioracyi prywatnych, a miałyby być ustanowioną w miarę rzeczywistej potrzeby przez Wydział krajowy.

Dla zapewnienia dozorcóm i konduktoróm melioracyjnym emerytury, a ich wdowóm i sierotóm pensyj i zaopatrzenia, proponuje Wydział krajowy nstanowienie oddzielnego funduszu emerytalnego na wzór Węgier.

Do funduszu tego, któryby pozostawał pod zarządem Wydziału krajowego, miałyby wpływać:

- 1) opłaty konduktorów i dozorców w wysokości 4% ich płac;
- 2) kary pieniężne nakładane na konduktorów i dozorców za przekroczenia służbowe;
- 3) datki dobrowolne spółek i właścicieli gruntów, wykonujących roboty melioracyjne;
- 4) roczna dotacya funduszu krajowego w kwocie 500 zł., poczynawszy od r. 1895.

Niedobory funduszu emerytalnego dozorców miałyby pokrywać fundusz krajowy.

Co się tyczy wymiaru emerytury, pensyj wdowich i zaopatrzenia sierót, proponuje Wydział krajowy zastosowanie postanowień statutu emerytalnego dla urzędników manipulacyjnych i sług Wydziału krajowego, tak, iżby konduktorzy i dozorczy po 40-letniej nieprzerwanej służbie otrzymali pełną emeryturę.

Inne postanowienia projektu instrukcyi służbowej dla krajowych dozorców melioracyjnych nie wymagają bliższego wyjaśnienia.

Przedkładając Wysokiemu Sejmowi do uchwały rzeczony projekt instrukcyi, Wydział krajowy wyraża zdanie, że proponowana organizacya zapewni krajowi pozyskanie i utrzymanie wykwalifikowanego korpusu dozorców, z drugiej zaś strony jak najmniej obciąży fundusz krajowy.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 28. listopada 1893 l. 62.777 o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych.

Alegat 2. II. Sejm zatwierdza załączoną % instrukcyę służbową dla krajowych dozorców melioracyjnych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 28. listopada 1893.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Instrukcja służbowa dla krajowych dozorców melioracyjnych.

Zadanie krajowych dozorców melioracyjnych.

§. 1. Krajowi dozorczy melioracyjni są organami pomocniczymi krajowego biura melioracyjnego i mają zadanie:

1) wykonywać prowadzone przez inżynierów biura melioracyjnego roboty publiczne i prywatne, oraz pomagać tymże inżynierom w czynnościach kancelaryjnych.

2) prowadzić roboty konserwacyjne przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych pod nadzorem inżynierów biura melioracyjnego.

Kategorie dozorców i ich wynagrodzenie.

§. 2. Do wykonywania i bezpośredniego dozoru robót w §. 1. wyszczególnionych ustanawia się następujące kategorie dozorców:

1) konduktorów melioracyjnych do konserwacji robót publicznych;

2) starszych dozorców — i

3) dozorców melioracyjnych do wykonywania i dozoru tak melioracyj publicznych, jak i prywatnych.

O przyjęciu dozorców, które jest zależnem od ukończenia kursu praktycznego przy biurze melioracyjnem i złożenia z dobrym skutkiem egzaminu głównego, tudzież o liczbie dozorców stanowi Wydział krajowy. Rangę starszego dozorcę otrzymać może dozorca, odznaczający się znajomością rzeczy i gorliwością w służbie po kilkoletniej praktyce, miejsce zaś konduktora starszy dozorca, który nadto obeznanym jest z manipulacją kancelaryjną i prowadzeniem rachunków.

Pobory dozorców melioracyjnych wynosić mają:

1) konduktora melioracyjnego:

a) płaca roczna . . . . . 600 zł.

b) dodatek roczny na mieszkanie . . . 100 „

c) ryczałt roczny na objazdy . . . 100 „

d) trzy pięciolecia po 50 zł.;

2) starszego dozorcę melioracyjnego:

płaca roczna . . . . . 540 zł.

3) dozorcę melioracyjnego:

płaca roczna . . . . . 360 zł.

W czasie zajęcia w polu otrzymują dozorecy i starsi dozorecy oprócz zwrotu kosztów podróży, mianowicie należitości trzeciej klasy za podróż koleją, a 6,6 centów od jednego kilometra za podróż końmi, wynagrodzenie dzienne (dyety) w kwocie 50 centów lub w miejsce tego wynagrodzenia mieszkanie i utrzymanie.

Uczniowie krajowego kursu praktycznego dozorców melioracyjnych otrzymują za czas zajęcia przy robotach w polu oprócz powyższych dyet i zwrotu kosztów podróży płacę miesięczną w kwocie 15 zł. w. a. (50 ct. w. a. dziennie).

Pobory konduktorów melioracyjnych (płacę, dodatek na mieszkanie i ryczałt na objazdy) pokrywają fundusze konserwacyjne publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych, płace zaś, wynagrodzenia dzienne (dyety) i koszty podróży dozorców i starszych dozorców, zarówno jak i uczniów, odnośne fundusze budowy, względnie właściciele gruntów podejmujący roboty melioracyjne.

Dozorecy przydzieleni ekspozyturom do wykonywania melioracji prywatnych otrzymują płacę za czas, w którym nie są zajęci w polu, z funduszu krajowego (dotacyi ekspozytur na utrzymanie dozorców drenarskich).

W razie powołania do służby wojskowej nie otrzymują dozorecy żadnego wynagrodzenia z funduszu krajowego.

Wypłata poborów dozorców za czas ćwiczeń wojskowych i wojny zależną będzie od każdorazowej decyzji Wydziału krajowego.

Stosunek służbowy dozorców.

§. 3. Konduktorzy i dozorecy melioracyjni podlegają pod względem służbowym i dyscyplinarnym Wydziałowi krajowemu

Bezpośrednim przełożonym konduktorów jest dyrektor krajowego biura melioracyjnego, dozorecy zaś podlegają bezpośrednio kierownikom budowy i ekspozytur biura melioracyjnego.

Postanowienia dyscyplinarne.

§. 4. Bezpośredni przełożeni mają prawo karać konduktorów i dozorców napomnieniem ustnem i napomnieniem pisemnem, gdyby zaś te napomnienia nie odniosły skutku, grzywnami od 1 do 5 zł., które to grzywny wpływają do funduszu emerytalnego dozorców.

Konduktorom i dozorcóm nie wolno przedsiębrać żadnych robót na własną rękę, a w szczególności nie wolno przyjmować od właścicieli gruntów pieniędzy dla wypłacania robotników. Przekroczenie tych dwóch zakazów pociąga za sobą natychmiastowe wydalenie ze służby.

Przewinienia, które w myśl ustawy służby krajowej mogą dać powód do wytoczenia śledztwa dyscyplinarnego, winni bezpośredni przełożeni bezzwłocznie podać do wiadomości Wydziału krajowego.

Śledztwo dyscyplinarne przeprowadza delegowany przez Wydział krajowy inżynier biura melioracyjnego, wyrok zaś wydaje Wydział krajowy na podstawie wniosków Członka Wydziału krajowego, któremu biuro melioracyjne jest przydzielonem.

Listy służbowe.

§ 5. Dla konduktorów i dozorców melioracyjnych mają być założone według formularza, mającego się wydać przez Wydział krajowy,

listy służbowe, które przechowują i corocznie uzupełniają ich bezpośredni przełożeni.

Dowody przysięgi złożonej przez stałych konduktorów i dozorców mają być w listach służbowych przechowywane.

Urlopy i przeszkody
służbowe.

§ 6. Urlopów do dni ośmiu w ciągu tego samego roku kalendarzowego udzielać mogą konduktorom i dozorcóm ich bezpośredni przełożeni, urlopów na czas dłuższy udziela Wydział krajowy.

W razie choroby lub przeszkody w służbie (powołania do ćwiczeń wojskowych) winien tak konduktor, jak i dozorca zawiadomić natychmiast swego przełożonego, a na żądanie, lub w razie dłuższej choroby wykazać się świadectwem lekarza.

Zaopatrzenie dozorców
w przyrządy i rekwi-
zyta.

§ 7. Przedmioty i narzędzia potrzebne do konserwacji i wykonania robót zakupuje Wydział krajowy dla konduktorów i dozorców na wniosek ich bezpośrednich przełożonych.

Konduktorzy i dozorczy obowiązani są czuwać sumiennie nad całością narzędzi do użytku im oddanych i są odpowiedzialni za uszkodzenie lub stratę, pochodzące z ich niedbalstwa.

Z końcem każdego roku mają być przedkładane inwentarze wszystkich przedmiotów wraz z opisaniem ich stanu i podaniem wartości, a mianowicie: przez konduktorów bezpośrednio Wydziałowi krajowemu, przez dozorców za pośrednictwem ich przełożonych.

Raporty służbowe.

§ 8. Konduktorzy prowadzący roboty konserwacyjne, winni co miesiąc przedkładać Wydziałowi krajowemu sprawozdania ze stanu i postępu robót, tudzież rachunki, bądź to bezpośrednio, bądź też za pośrednictwem ustanowionych w tym celu organów administracyjnych (delegatów lub Wydziałów powiatowych).

Dozorczy, zajmujący się wykonaniem melioracji prywatnych, obowiązani są przedkładać swym przełożonym inżynierom:

1) raport tygodniowy, w którym ma być zamieszczony postęp roboty wraz z krótkim jej opisaniem i usprawiedliwieniem, tudzież program roboty na przyszły tydzień ze szkicem sytuacyjnym;

2) sprawozdanie miesięczne według wydanego przez Wydział krajowy formularza, które ma wykazać rozmiar i koszt wykonanych robót.

Książeczki służbowe i
wypłata należności ob-
ciążającej fundusz kra-
jowy.

§ 9. Każdy dozorca, przydzielony do wykonywania melioracji prywatnych, otrzymuje książeczkę służbową, w której właściciele gruntów zapisują rodzaj wykonującej się melioracji, dzień rozpoczęcia i ukończenia roboty, oraz wypłaconą dozorczy należność (płacę, diety i koszt podróży).

Z końcem roku przedłożyć ma dozorca tę książeczkę wraz z wykazem dni, w których nie był zajęty w polu, swemu przełożonemu inżynierowi do sprawdzenia i obliczenia należności (płaty), obciążającej fundusz krajowy w myśl §. 2. niniejszej instrukcji.

Należytość dozorecy, obciążającą fundusz krajowy, asygnuje Wydział krajowy na podstawie sprawdzonego przez inżyniera wykazu i ksiąŜeczki słuŜbowej.

Fundusz emerytalny.

§. 10. Dla zabezpieczenia emerytury konduktorom i dozorcóm melioracyjnym, tudzieŜ pensyj ich wdowom i sierotom, ustanawia się osobny fundusz emerytalny, którym zarządza Wydział krajowy.

Fundusz ten ma być utworzonym:

- 1) z opłat konduktorów i dozorców w wysokości 4% ich płacy;
- 2) z grzywien nakładanych w myśl §. 4. niniejszej instrukcyi;
- 3) z datków dobrowolnych spółek wodnych i właścicieli gruntów podejmujących roboty melioracyjne;
- 4) z dotacyi rocznej funduszu krajowego w wysokości 500 zł. począwszy od r. 1895.

Niedobór funduszu emerytalnego pokrywa fundusz krajowy.

Uiszczanie opłat dozorców do funduszu emerytalnego.

§. 11. Datki konduktorów i dozorców do funduszu emerytalnego mają być ściągane co miesiąc przy wypłacie ich poborów (miesięcznie 2 zł. z płacy konduktora, 1 zł. 80 ct. z płacy starszego dozorecy, a 1 zł. 20 ct. z płacy dozorecy).

Zajęci przy melioracyach prywatnych, lub przy spółkach wodnych dozorecy nadsyłać mają powyŜsze datki punktualnie co kwartału do kasy krajowej.

Dozorca, który najdalej w 15 dniach po upływie kwartału nie uiści do kasy krajowej zaległych datków, podlega karze pienięŜnej w kwocie 1 zł., która wpływa do funduszu emerytalnego.

Dozorca, który całorocznego datku najdalej do 15. stycznia następnego roku nie uiści, traci cały ten rok słuŜby, zarównó jak i częściowo wpłacony datek.

Lokacya funduszu emerytalnego.

§. 12. Zapasy funduszu emerytalnego mają być lokowane w obligacyach galicyjskiej poŜyczki krajowej, listach zastawnych galicyjskiego Banku krajowego, lub na ksiąŜeczce galicyjskiej kasy oszczędności.

Wymiar emerytur, tudzieŜ pensyj wdowich i sierocińskich.

§. 13. Mianowani przez Wydział krajowy stali konduktorzy i dozorecy melioracyjni mają prawo do emerytury pod warunkami zastrzeŜonymi w statucie emerytalnym dla urzędników i słuŜ krajowych (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 53. z r. 1889.).

Emerytura ta wynosi:

- 1) po 10 latach słuŜby czterdzieści procent (40% płacy;
- 2) za kaŜdy rok następny po dwa procent (2%) płacy, tak, że funkcyonaryusze ci po czterdziestu latach nieprzerwanej słuŜby otrzymują całą płacę, jako emeryturę.

Co do przeniesienia konduktorów i dozorców w stały lub czasowy stan spoczynku, policzalności lat słuŜby, wyłączenia od prawa emerytury lub jej utraty, tudzieŜ odprawy, dalej co do pensyi, odprawy i kwartału pośmiertnego wdów i zaopatrzenia sierót po konduktorach i dozorcach

melioracyjnych, obowiązywać ma powołany statut emerytalny dla urzędników i sług krajowych.

Postanowienie końcowe.

§. 14. W sprawach nieprzewidzianych niniejszą instrukcją obowiązuje konduktorów i dozorców melioracyjnych uchwalona przez Sejm dnia 23. marca 1866 ustanova służby krajowej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 28. listopada 1893.

Marszałek krajowy:

Sanguuszko w. r.

Członek Wydziału krajowego:

Wereszczyński w. r.

Inventory of the collection

No.	Name of the object	Date	Description
1	...	...	...
2	...	...	...
3	...	...	...
4	...	...	...
5	...	...	...
6	...	...	...
7	...	...	...
8	...	...	...
9	...	...	...
10	...	...	...
11	...	...	...
12	...	...	...
13	...	...	...
14	...	...	...
15	...	...	...
16	...	...	...
17	...	...	...
18	...	...	...
19	...	...	...
20	...	...	...

postępów uczniów krajowego kursu pr
za rok 189

L. p.	Imię i nazwisko	Rok urodzenia	Nauki przygotowawcze przed wstąpieniem na kurs	Nauka teoretyczna	
				Postęp przeciętny w naukach	Pilność
	a) Stypendyści:				
1	Jaworski Konstanty	1870	2-ga kl. gimnaz. w Czerniowcach	dobry	dostateczna
2	Krawczuk Antoni	1864	3-cia kl. szk. 3-kl. w Borszczowie	dostateczny	dostateczna
3	Marek Jan	1860	3-cia kl. szk. lud. w Lisiej Górze	dobry	chwalebna
4	Mondalski Józef	1863	3-cia kl. szk. lud. w Bochni	bardzo dobry	chwalebna
5	Moskal Wojciech	1864	szkoła ludowa w Lisiej Górze	dostateczny	chwalebna
6	Ortyński Władysław	1847	ukończona szk. roln. w Czernichowie	dobry	chwalebna
7	Polek Wojciech	1864	3-cia klasa szk. lud. w Wojstawiu	dostateczny	chwalebna
8	Sliss Stanisław	1857	4-ta klasa szk. norm. w Jasle	bardzo dobry	chwalebna
9	Sławek Adam	1865	4-ta klasa szk. lud. w Tarnobrzegu	bardzo dobry	chwalebna
10	Szczerba Jan	1871	2-ga klasa szk. w Narolu	celujący	chwalebna
	b) Dozorcy robót:				
11	Konstantynowicz Maryan	1856	4-ta klasa szk. głównej w Sanoku	dobry	chwalebna
12	Marek Jędrzej	1861	uczył się w domu	dobry	chwalebna
13	Spiewak Wojciech	1862	uczył się w domu	bardzo dobry	chwalebna
14	Weresz Józef	1847	ukończ szk. kadet. w Weisskirchen	dostateczny	dostateczna
	c) uczęszczający na własny koszt:				
15	Borkowski Jan	1865	4-ta kl. szk. Wydz. 8-kl. w Samborze	dobry	chwalebna
16	Olszewski Zygmunt	1865	szkoła lud. 4-klas. w Krakowie	dobry	chwalebna
17	Orłowicz Michał	1871	2-ga klasa gimnaz. we Lwowie	dobry	chwalebna

praktycznego dozorców melioracyjnych

1892—1893.

Teoretyczna		Roboty praktyczne			U w a g i
Wiedza	Zachowanie się	Postęp w robotach	Pilność	Zachowanie się	
celująca	odpowiednie	celujący	chwalebna	zupełnie odpowiednie	przy Ekspozyturze krakowskiej
celująca	zupełnie odpowiednie	dobry	chwalebna	zupełnie odpowiednie	przy Ekspozyturze lwowskiej
chwalebna	zupełnie odpowiednie	celujący	chwalebna	odpowiednie	przy Ekspozyturze tarnowskiej
chwalebna	zupełnie odpowiednie	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowiednie	przy Ekspozyturze kołomyjskiej i obwał. Dunajca
chwalebna	zupełnie odpowiednie	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowiednie	przy regulacyi Krzemienicy
chwalebna	zupełnie odpowiednie	celujący	chwalebna	zupełnie odpowiednie	przy obwał. Wisły w pow. tarnobrzskim
chwalebna	zupełnie odpowiednie	dostateczny	dostateczna	odpowiednie	przy regulacyi Krzemienicy
chwalebna	zupełnie odpowiednie	celujący	chwalebna	zupełnie odpowiednie	przy regulacyi Białej
chwalebna	zupełnie odpowiednie	celujący	chwalebna	zupełnie odpowiednie	przy obwałowaniu Sanu
chwalebna	zupełnie odpowiednie	celujący	chwalebna	zupełnie odpowiednie	przy Ekspozyturze lwowskiej
chwalebna	zupełnie odpowiednie	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowiednie	przy obwał. Sanu, regul. Bugu i Lubaczówki
chwalebna	zupełnie odpowiednie	dobry	chwalebna	zupełnie odpowiednie	przy regulacyi Kisieliny
chwalebna	zupełnie odpowiednie	celujący	chwalebna	zupełnie odpowiednie	przy obwał. Wisły w pow. tarnobrzskim
dostateczna	zupełnie odpowiednie	dobry	dostateczna	odpowiednie	przy obwałowaniu Dunajca
chwalebna	zupełnie odpowiednie	bardzo dobry	chwalebna	zupełnie odpowiednie	przy osuszeniu bagien oleskich
chwalebna	zupełnie odpowiednie	dobry	dostateczna	zupełnie odpowiednie	przy Ekspozyturze krakowskiej
chwalebna	odpowiednie	dobry	chwalebna	zupełnie odpowiednie	przy Ekspozyturze lwowskiej

